

Anžela Avdeikina

LU Bibliotēka

Futbols Latvijas Universitātē

Futbola aizsākumi Latvijas Universitātē ir meklējami tālajā 1923. gadā, kad “Akadēmiskā sporta biedrība” (ASB) futbola komanda startēja Rīgas čempionātā. Tomēr aktīvi futbolu universitātē sāka spēlēt pēc “Universitātes sporta” komandas izveidošanās, kad studenti 1935. gadā tika līdz virslīgas čempionātam, kā arī iekļuva Latvijas kausa finālā 1937. gadā un tajā pašā gadā Studentu olimpiādē Parīzē ieguva bronzu.

Līdz ar padomju varu nopietna futbola spēlēšana no universitātes pazuda līdz pat pagājušā gadsimta 90. gadiem. Deviņdesmitajos gados LU komanda ar mainīgām sekmēm spēlēja Latvijas Universitādes sacensībās.

Mūsdienīga Latvijā futbols iegūst aizvien lielāku popularitāti. Latvijas universitāte aktīvi strādā pie tā, lai atjaunotu LU futbola tradīcijas un veidot futbola sistēmu, kura atbilst augstākajiem pasaules augstskolu standartiem. Pašreizēja Latvijas universitātes futbola ēra sākās 2007. gadā, kad kopprojektā ar futbola skolu “METTA” tika izveidota pieaugušo komanda “FS METTA/Latvijas Universitāte”, kurā futbolistiem no visas Latvijas tiek dota iespēja apvienot augstākā līmeņa sportu ar augstākā līmeņa studijām Latvijas Universitātē.

1922. gadā Latvijas Universitātē tika nodibināta “Latvijas Universitātes Akadēmiskā sporta biedrība” (ASB). 1923. un 1924. gadā “ASB” futbola komanda piedalījās Rīgas čempionāta 1-B grupas turnīrā. Tomēr pēc tam “ASB” futbola sekcija iznīka. Tikai 1929. gadā Universitātes sporta organizācijā notika būtiskas pārmaiņas. Tika likvidēts “ASB” un tās vietā tika izveidots “Universitātes Sports” (US). Universitātes futbola komandā tās pastāvēšanas pirmajos gados spēlēja daudz ievērojamu futbolistu ar pieredzi Latvijas izlasē: Pauls Sokolovs, Arvīds Bārda, Kārlis Bone. Šie futbolisti vienlaikus pārstāvēja arī citas sporta biedrības. Par īstu “US” sastāvu var runāt sākot ar 1929. gadā, kad “US” debitēja Rīgas čempionāta B klasē. Jau 1930. gadā studentu komanda kļuva par spēcīgāko šajā turnīrā.

Lai arī 1931. gadā “US” Latvijas futbola čempionāta 1. līgā nokļuva pateicoties veiksmei, mērķi bija augsti. Lielāko čempionāta daļu komanda ieņēma pirmo vietu. Tikai turnīra pēdējā kārtā piedzīvotais zaudējums pret Strazdumuižas komandu neļāva studentiem kļūt par pirmās līgas meistariem. Kā ievērojams notikums šajā sezonā noteikti jāpiemin "US" futbolista Andreja Krišona debija Latvijas izlasē. Vēl nozīmīgāku šo panākumu padara fakts, ka šādu atzinību viņš izpelnījās spēlējot 1. līgā. 1932. gadā “US” futbola komandu uzskatīja jau par galveno 1. līgas favorītu, taču vietu Virslīgā komandai izkarot neizdevās.

Latvijas studentu futbola izlase 20. gs. 30. gados. Foto no Roberta Bluķa ģimenes arhīva.

“US” turpināja cīnīties par iekļūšanu Latvijas spēcīgāko futbola komandu sabiedrībā un 1935. gadā kļuva par Virslīgas dalībnieku. Par lielāko “US” futbolistu panākumu jāuzskata komandas iekļūšana Latvijas kausa izcīņas finālā 1937. gadā. Tā bija pirmā reizi, kad sāka izcīnīt iespaidīgo Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa dāvēto mūžīgi ceļojošo kausu. Kausa vienā pusē bija attēlota futbola spēle, bet otrā pusē vārtos ielidojusi futbola bumba. 78 komandu konkurencē līdz finālam aizkļuva “US” un “Rīgas futbola kluba” (RFK) komandas. Spēcīgāki tomēr izrādījās “RFK” futbolisti, kuri svinēja uzvaru ar 2:0. Pēc spēles Kārlis Ulmanis kausu personīgi pasniedza “RFK” komandas kapteinim ar vārdiem: “Šis kauss lai būtu pamudinājums uzvarētājam arī uz priekšu cīnīties. Bet katrā ziņā tai futbola komandai, kurai gadās nebūt uzvarētājai, lai tas ir pamudinātājs pirms nākamā gadā censties šo kausu saņemt, un tālāk, lai tas ir pamudinājums un atgādinājums visām futbola komandām mūsu zemē, lai mūsu futbola komandas varētu vienmēr pēdējā sacīkstē parādīt, ka arvien pie mums stāv godā pamatnoteikums: sportā uzvar labākais” (3).

Latvijas kausa pirmā finālspēle, 1937. gada 26. septembris, Rīga, JKB stadions. US un RFK komandas. Foto no LU arhīva.

“US” futbolisti, sākot ar 1933. gadu, regulāri piedalījās arī akadēmiskajās pasaules meistersacīkstēs. Labus panākumus izdevās gūt 1937. gadā Parīzē Studentu Olimpiādē, kad “US” futbolisti izcīnīja trešo vietu. Interesanti atzīmēt, ka futbolisti Augusts Ozols, Andrejs Krisonis, Roberts Bluķis un Edgars Rūja palīdzēja basketbolistiem turpat Parīzē izcīnīt 1. vietu.

US futbola komanda ceļā uz Parīzi (Francija) 1937. gadā. Foto no LU arhīva.

Otrā Pasaules kara gados Universitātes futbola komanda izglābās no pilnīgas likvidēšanas, taču nosaukumu tā gan mainīja vairākkārt: “Universitātes fizikultūras kolektīvs” – 1941. gadā, “Studenti” – 1942. gadā, pēc tam atkal “Universitātes sports”.

Veselus piecdesmit septiņus gadus vajadzēja, lai Latvijas Universitāte atgrieztos kādā no Latvijas futbola čempionātu līgām. 90. gados LU komanda ar mainīgām sekmēm spēlēja Latvijas Universitādes sacensībās. Labākie panākumi ir 1996. gadā, kad universitātes spēlētāji izcīnīja 3. vietu. 1997. un 1998. gadā Ekonomikas fakultātes studenti dodas uz Franciju, kur notiek plašas

starptautiskas studentu “Piecu bumbu” sporta spēļu sacensības. Mūsu futbolistiem 1997. gadā izdodas izcīnīt 2. vietu.

LU telpu futbola komanda un “FS METTA/Latvijas Universitāte” - futbola komandas, kuras mūsdienās pārstāv augstskolu dažādās Latvijas un Starptautiskās studentu futbola sacensībās un Latvijas futbola Virslīgā, savukārt LU futbola līga ir iekšējā Latvijas Universitātes telpu futbola līga, kurā sacenšas LU studentu, mācībspēku un administrācijas komandas. “FS METTA/Latvijas Universitāte” tika izveidota 2007. gadā. No 2007. līdz 2011. gadam komanda startē otrajā spēcīgākajā Latvijas futbola čempionātā – 1. līga, bet 2012. gada sezonā trenera Andra Riherta vadītā komanda izcīnīja godu spēlēt augstākajā līgā – Virslīgā.

Andris Riherts ir Latvijas futbola treneris un bijušais futbolists. Pašreiz ir Virslīgas kluba “FS METTA/Latvijas Universitāte” galvenais treneris un Latvijas futbola izlases trenera palīgs. “Atceros, ka futbolu pirmo reizi ieraudzīju 1988. gadā pa televizoru, kad skatījos Eiropas čempionāta finālturnīru - tieši finālspēli starp Padomju Savienību un Holandi. [...] 1989. gadā izturēju visai lielu atlases konkursu un tiku trenēties “Daugavas” futbola skolā, kur arī viss sākās. Varu piebilst, ka mana trenera karjera sākās jau 15 gadu vecumā, pateicoties Jurim Docenko, kurš mani piesaistīja kā asistentu, līdz ar to no pusaudžu vecuma paralēli spēlēju futbolu un darbojos kā treneris”, par sevi stāsta Andris Riherts (9).

“FS Metta/Latvijas Universitāte futbola komanda ir ilglaicīgs un stratēģisks projekts. Lai izveidotu konkurētspējīgu komandu un klubu ar tālejošiem mērķiem ir jāiegulda sistemātisks darbs ar profesionālu attieksmi vairāku gadu garumā. [...] Mūsu komandas spēks slēpjas mērķtiecībā un milzīgā pašatdevē, ko spēj paveikt ļoti spēcīgas personības. [...] Jādara viss, lai sasniegtu līmeni, ka spēlētājs varētu spēlēt kādā no pasaules vadošajām līgām un Latvijas nacionālajā valstsvienībā”, uzsver Andris Riherts (9).

FS Metta/LU galvenais treneris Andris Riherts, 2017. gads. Foto Nora Krevņeva.

Tradicionālā kopbilde ir kļuvusi par meistarkomandas neatņemamu tradīciju. Pirmajā sezonā 2007. gadā komandas kopbilde uzņemta Olimpiskajā sporta centrā Rīgā, taču, sākot no otrā gada, meistarkomandas foto allaž uzņemts pie LU galvenās ēkas. Nams Raiņa bulvārī 19 ir pirmā LU ēka un viens no tās galvenajiem simboliem. Interesanti, ka fotografēšanās dienā futbolistiem jāierodas ļoti agri no rīta, lai bildi varētu uzņemt. Tas saistīts ar gaismu, tās krišanu, ar transporta kustību.

Pirmajā sezonā komandas FS METTALatvijas Universitāte kopbilde uzņemta Olimpiskajā sporta centrā Rīgā, 2007. gads.
Foto Miķelis Baštiks.

Visgaidītākais gada notikums “FS METTA/Latvijas Universitāte” komandai ir Futbola skolas gada noslēguma pasākums, kurā satiekas visi *mettieši*, ģimenes, draugi, līdzjutēji un atbalstītāji. 2017. gadā šis pasākums notika jau divpadsmito gadu pēc kārtas, kļūstot par labu tradīciju. Katru gadu pasākumā tiek apbalvoti Gada treneris, Gada futbolists, kā arī sveikta METTAs Gada ģimene, teikts paldies atbalstītājiem.

Futbola komanda FS METTALatvijas Universitāte pie LU, Raiņa bulv. 19, 2017. gads. Foto Einārs Freimanis.

Par augstāko “FS METTA/Latvijas Universitāte” studentu sasniegumu pēc neatkarības atjaunošanas jāuzskata 2008. gadā izcīnītais SELL spēļu čempiona tituls.

Vēl futbola cīnītājiem ilgu laiku atmiņā paliks pirmā uzvara Virslīgā (2012. gada 6. maijā), kad ar 4:1 tika pieveikti divkārtēji Latvijas čempioni “Liepājas metalurģis”. “FS METTA/Latvijas Universitāte” vecākais treneris Andris Riherts uzsver, ka, “lai izveidotu konkurētspējīgu komandu ar tālejošiem mērķiem, ir jāiegulda sistemātisks darbs ar profesionālu attieksmi vairāku gadu garumā. Liela nozīme ir spēlētāju izglītošanā paralēli viņu sportiskajām gaitām. Izglīotam profesionālim ir krietni lielākas iespējas veicināt ne tikai savas komandas attīstību, bet visa Latvijas futbola attīstību.”(1).

Studentu spēle futbola Virslīgā pret “SK Liepājas Metalurgs”. No labās puses Kristaps Priedēns pirms ceturto vārtu guvuma, 2012. gads 6. maijs. Foto Harijs Toms.

Edgars Vardanjans ir ilggadējais “FS METTA/Latvijas Universitāte” futbolists, kurš Meistarkomandu pārstāvējis laika posmā no 2009. līdz 2016. gadam. Edgars Vardanjans - 2015. gada METTAs Gada futbolists. Tikai 2016. gada viņš sakrāja trešo lielāko spēles laiku komandā, un laukumā devās 29 spēlēs, 27 no tām sākot pamatsastāvā. Edgars pierāda, ka ir iespējams iegūt akadēmisko grādu un paralēli mācībām turpināt profesionālo futbolista karjeru, kā arī iekļūt Latvijas nacionālajā izlasē. Edgara gadījums ir lielisks duālās karjeras piemērs citiem sportistiem. 2017. gadā viņš absolvēja Latvijas Universitāti un debitēja Latvijas valstsvienībā pret Eiropas čempioni Portugāli. Futbolists uzskata, ka debija Latvijas nacionālajā izlasē dod lielu motivāciju strādāt vairāk, lai izdotos nostiprināties valstsvienības sastāvā. “Savā attīstībā īpašu paldies saku savam pirmajam trenerim, futbola skolai Metta un Latvijas Universitātei” – atzīst Edgars Vardanjans (8).

FS MettaLU futbolists Edgars Vardanjans, 2016. gada februāris. Foto Einārs Freimanis.

“FS METTA/Latvijas Universitāte” 2017. gadā labākie futbolisti - Dāvis Indrāns – radošais pussargs, spēlē ļoti rezultatīvi un uzbrūkoši, 2017. gada METTAs Gada futbolists; Eduards Emsis, 2015. gada METTAs Gada futbolists; Kirils Ševeļovs – viens no komandas pieredzējušākajiem spēlētājiem; Usmans Abbas – 19 gadus vecais nigēriešu aizsargs komandā ir otro sezonu; Dāvis Ošs – meistarkomandas pamatvārtsargs - 2017.gadā vairākas reizes neticamā veidā glābis komandu un ļāvis komandas biedriem turpināt cīņu par uzvaru; Gatis Kalniņš, 2013. gada METTAs Gada futbolists, kapteinis, viens no līderiem gan laukumā, gan ārpus tā.

Izmantotie avoti

1. FK Metta / Latvijas Universitāte. Pieejams: <http://www.fsmetta.lv/komanda/fk-metta-latvijas-universitate/>
2. Kaže, Raimonds. Universitātes sports. Pieejams: <https://www.lu.lv/sports/veidi/futbols/lu-futbola-vesture/>
3. Česnokova, Jana. Svētdienas fināla gaidās - Latvijas futbola kausa izcīņas pirmsākumi. Pieejams: <http://www.delfi.lv/sports/news/football/news/sveddienas-finala-gaidas-latvijas-futbola-kausa-izcinas-pirmsakumi.d?id=47455423/>
4. Novickis, Edmunds. "METTA" par desmitgadi, mērķiem, budžeti, Rīgas "dalīšanu", nākotni. Pieejams: http://sportacentrs.com/futbols/virsliga/07032016-metta_par_desmitgadi_merkjiem_budzetu_riga?is_mobile=1
5. FK Metta/Latvijas Universitāte komanda iesākusi SynotTip Virslīgas čempionāta sezonu. Pieejams: <https://www.lu.lv/lu-sports/zinas/t/53687/>
6. Universitātes futbolistu ceļš līdz virslīgai / Elvijs Ērglis // Alma Mater. - 2012. gada ziema, 22. lpp. ISSN 1691-8185.
7. Sports Latvijas Universitātē : vēsturiski informatīvs materiāls / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības katedra ; [aut.kol.: R. Ansone ... [u.c.]]. Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. 330 lpp. : il. ISBN 9984516083.
8. Vardanjans, Edgars. "Savā attīstībā īpašu paldies saku savam pirmajam trenerim, Futbola skolai Metta un Latvijas Universitātei!" Pieejams: <http://www.fsmetta.lv/aktualitates/meistarkomanda/e-wardanjans-sava-attistiba-ipasu-paldies-saku-savam-pirmajam-trenerim-futbola-skolai-metta-un-latvijas-universitatei>
9. FS Metta / Latvijas Universitāte. Pieejams: <http://www.fsmetta.lv/komanda/fk-metta-latvijas-universitate>